

M I S S I V

2014-10-28

FI Dnr 14-8233
Ert dnr Fi2014/2300

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Till regeringen
finansdepartementet

Regeringsuppdrag avseende branschöverenskommelse för ökad transparens vid flytträtt för pensionssparande – missiv till rapport

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) konstaterar att försäkringsbranschen nått tillräckligt långt i att åstadkomma en överenskommelse som syftar till att skapa en rekommendation kring standardiserad information i anslutning till flytt av försäkringskapital. FI anser att arbetet nu bör fortsätta och slutföras enligt den tidplan som lagts fram i projektrapporten.

Bakgrund och FI:s uppdrag

Den 19 juni 2014 erhöll FI ett tilläggsuppdrag från finansdepartementet att verka för en överenskommelse i livförsäkrings- och pensionsbranschen om en branschstandard för transparens och informationsfrågor i samband med flytt av pensionsförsäkringsvärde. Uppdraget gavs via en ändring i inspektionens regleringsbrev.

Svensk Försäkring (SF) utgör ett branschgemensamt organ och SF tillsatte en intern referensgrupp bestående av dess medlemmar samt en styrgrupp med ett mindre antal medlemmar, där också FI har deltagit. Under hösten har styrgruppen träffats vid fem tillfällen, där SF redogjort för arbetets gång.

Enligt regeringsbeslutet ska överenskommelsen innehålla principer för

1. hur försäkringsföretagen ska arbeta med att fastställa och uttrycka värdet av det flyttbara pensionskapitalet och
2. hur överskottsmedlen hanteras i företagen [*i samband med detta, styrgruppens anm*].

Det ska tydligt framgå

3. vilka kostnader som behöver betalas och till vem,
4. flyttvärde före och efter flytt, samt
5. påverkan på avgifterna för det kvarvarande kollektivet.

Det är också önskvärt att

6. så kallade Norman-belopp arbetas fram för ökad jämförelse.

Anm: Numreringen gjord av styrgruppen.

Resultatet av vidtagna åtgärder ska redovisas till regeringen senast den 30 oktober 2014.

Det finns en avgränsning i uppdraget som inte finns formulerad i det tilläggsuppdrag som FI erhållit, men som angavs i en debattartikel av dåvarande finansmarknadsminister Peter Norman i Dagens Nyheter den 16 juni. Ministern klargör i artikeln att ”utformningen av flytträtten inom den kollektivavtalade tjänstepensionen är - - - ett ansvar för arbetsmarknadens parter” och att regeringen ”har för närvarande inga planer på att föreslå några förändringar” för dessa försäkringar.

Såväl FI som representanter för branschen har i arbetet med utformningen av en branschöverenskommelse beaktat denna avgränsning.

Styrgruppen har levererat ett förslag till rekommendation, en rapport med tidsleveranser samt ett utkast till checklista med information till konsumenten om vad som gäller vid flytt, t ex flyttkostnader. Underlagen finns bifogade som bilagor till rapporten. Rapporten och dess bilagor utgör en utgångspunkt för FI:s bedömning huruvida branschen nått tillräckligt långt i sin överenskommelse i enlighet med uppdraget.

Gällande föreskrifter

Nu gällande informationsföreskrifter (FFFS 2011:39) som utfärdats av FI innehåller krav på viss information med anknytning till flytträtt.

Branschens arbete

Nedan följer en sammanställning av de underlag branschen enats om.

Rapport från styrgruppen

En rapport från styrgruppen har arbetats fram med ett utkast till rekommendation. Rekommendationen enligt bilaga 1 till rapporten består av fyra delar, (i) tillägg till faktablad, (ii) kvalitativ information i värdebesked för löpande avtal, (iii) information från avgivande samt (iv) mottagande företag vid flytt.

Styrgruppen har konstaterat att tiden för fullgörande av uppdraget har varit alltför kort för att alla detaljer skulle vara klara. Rapporten redogör för arbetet och bland annat konstateras alltså att visst arbete kvarstår. Arbetet har delats upp i två faser. Den första fasen anses nu avslutad medan de kvarstående frågorna avses behandlas i en andra fas. I slutet av rapporten återfinns en tidsplan för det fortsatta arbetet.

(i) Rekommendationen, faktablad avsnitt 1

Här görs kopplingar till bilaga i gällande FFFS, som behandlar faktablad. I faktabladet ska regler för flyttavgift anges och det ska också finnas principer för hur försäkringens överskott ska hanteras vid flytt.¹

(ii) Kvalitativ information i värdebesked, avsnitt 2

Här avspeglas i enlighet med reglerna i FFFS årligen om företaget accepterar att värdet kan flyttas, på vilka villkor samt en generell beskrivning av flyttavgiften uttryckt i procent samt i kronor för fast avgift. Beräkningen av flyttavgiften är här inte individualiserad.

(iii) Information från avgivande företag, avsnitt 3

Här uppställs en sk checklista med olika informationspunkter som har betydelse för den som avser att flytta sitt försäkringskapital. Bland annat ska anges vilka försäkringsgarantier som kunden har och nu mister, vilket löpande avgiftsuttag som gäller för denna försäkring samt en illustration av de framtida avgiftsuttagen för ett antal år – uttryckt i kronor – som inte längre kommer att gälla. Därutöver ska informeras om aktuell flyttavgift i kronor.

(iv) Information från mottagande företag, avsnitt 4

Det mottagande företaget ska ge likartad information som det avgivande i fråga om försäkringsgarantier, avgifter med mera. Även avgiftsuttag vid framtida flytt från mottagande företag ska anges.

Tidsplaner, detaljerade

Styrgruppen har enats om att innehållet i rekommendationen och formateringen av checklista måste samordnas i sina detaljer mellan företagen. Produkterna behöver även testas av kunder i en testpanel för att säkerställa att de är väl utformade. FI avser att medverka som observatör vid dessa test. En detaljerad tidsplan som SF åtagit sig att följa återfinns i styrgruppens rapport, avsnitt 3.2. Den slutgiltiga rekommendationen avses träda i kraft den 1 januari 2016.

Anm: Till rekommendationen finns bifogade två ”dummys”, ett för avgivande (bilaga 2) och ett för mottagande bolag (bilaga 3). Dessa utgör skissartade uppställningar av tänkt information i enlighet med rekommendationsutkastet.

Nuvarande fakta, kommentar och ståndpunkter

Omfattning

De försäkringsformer som ska omfattas av rekommendationen utgörs av privat pensionssparande samt individuell tjänstepensionsförsäkring, vilket innebär att den avgränsning som angetts i nämnda debattartikel har beaktats.

---

¹ Även Tjänstepensionsförbundet har ställt sig bakom utkastet till rekommendation (se bilaga 4)

Checklista (se avsnitt 3 och 4 samt bilaga 1 och 2 till rapporten)

FI anser att denna preliminära lista synes på ett överskådligt sätt visualisera rekommendationens innehåll genom att påvisa en situation där en kund – som klargjort sitt intresse av att genomföra en flytt - kan göra en någorlunda välgrundad jämförelse av olika fakta kring produktinnehåll mellan avgivande och mottagande företag.

Ifråga om uppdragets formuleringar avseende punkterna 1-4 ovan, anser FI att checklistan inkluderar dessa punkter med förtydligandet att punkt 2 ska avse själva flyttsituationen. Punkten 5 är mer komplicerad då detta i princip ingår som en del i punkt 1 om hur försäkringsföretagen ska arbeta med att fastställa och uttrycka värdet av det flyttbara pensionskapitalet”. Beträffande punkt 6 om Normanbelopp – se avsnitt nedan.

Det är dock många variabler att ta ställning till, olika former av garantier (utfästelser) kan förekomma, och jämförelser av hur avgiftsuttagen kan påverka kapitalets utveckling är komplicerat att beskriva då löpande avgifter, framtida avgifter samt flyttavgifter ska vägas in. För att informationen ska få avsedd effekt i att hjälpa en försäkrad i en flyttsituation, är det väldigt viktigt att informationen görs begriplig och därför delar FI SF:s bedömning att informationen bör testas av en utsedd konsumentpanel i syfte att försöka kvalitetssäkra det skisserade upplägget. Vidare bör en ordlista, baserad på den branschöverenskomna terminologin, arbetas fram för att ytterligare förbättra informationen.

Normanbelopp

Uppdraget, att i anslutning till att förbättra informationstransparensen skapa ett s k Normanbelopp, har resulterat dels i ett ”faktablads-Norman-belopp”, varmed avses förköpsinformation om avgiftsuttag under en viss period efter *nytecknandet* av en försäkring, dels ett ”flytt-Norman-belopp”, varmed kan avses illustrationer av de framtida avgiftsuttag som kunden ska jämföra mellan såväl det avgivande som mottagande företaget och där effekten av flyttvärdet bör beaktas i varje individuellt fall.

Anledningen är att påverkan på kapitalets värdeutveckling sammanhänger med på vilket sätt, och under vilken tid, som anskaffningskostnaderna belastar kapitalet. Denna jämförelse är komplicerad att åstadkomma på ett överskådligt och neutralt sätt. Reglerna för ”Flytt-Norman-belopp” kommer därför att avsevärt skilja sig från motsvarande regler för ”Norman-belopp” inom fondsparande, även om man i möjligaste mån bör försöka bevara intentionerna bakom beräkningen. Text bör beräkningarna omfatta en framtida sparperiod på åtminstone 10 år, såsom gäller för de Norman-belopp som beräknas för fondsparande.

Konklusion

FI har i styrgruppen fått gehör för flertalet av de synpunkter som framförts.

FI anser att branschen nu behöver ta ytterligare steg för att nå en överenskommelse i linje med vad som efterfrågats. När det gäller den tidsplan som branschen angett för ett slutförande, hade det också varit önskvärt att angiven sluttidpunkt den 1 januari 2016 hade kunnat tidigareläggas, men enligt branschen innebär kraven på det administrativa utvecklingsarbetet att detta inte är möjligt. För övrigt bedöms åtgärderna som realistiska och tillräckliga för att nå de mål som överenskommit.

FI vill också framhålla att de illustrativa typer av flytt-Norman-belopp, som beskrivits i föregående avsnitt är ett viktigt inslag i informationsunderlaget och att de beräkningsförutsättningar som därvid erfordras, inte avvaktas med till april 2015 utan bör arbetas fram helst redan före utgången av år 2014.

Föredragande i detta ärende har varit aktuarie Göran Ronge, försäkringsjurist Anders Lindkvist samt analytiker Moa Langemark.

Med vänlig hälsning

Åsa Larson
Områdeschef Försäkring

Göran Ronge
Handläggare